

Gottfried Benn

Z Á T I Š Í

Když opadalé vše tu leží,
myšlenky, nálady, dueta,
vše oloupané - bez kůže tu leží,
staniol žádný - a co je stažené
- všechny kožešiny odplavaly -
krvavými spojivkami civí do němoty - :
co to má být?

Otázka otázek! Nikdo rozvážný
však už ji neklade -
renesanční reminiscence,
barokní nabubřelosti,
zámecká muzea -

jen žádné další vrty,
spodní voda nikde,
studny tmavé,
styly vyčerpané -

čas najednou jaksi tichý,
hodina dýchá
nad džbánem,
je pozdě, údery rozdány,
ještě trochu držení, clinche,
gong - rozdám celý svět,
komu postačí, ať se raduje:

hráč nemá zvažnět,
piják nemá odejít do pouště Gobi,
i dáma s brýlemi
číní si nárok na štěstí:
má je mít -

jezero tiše odpočívá
obroubeno pomněnkami
a zmije se smějí.

M N O H É P O D Z I M Y

Když mnohé podzimy se slijí
v tvé krvi, ve tvých myšlenkách
a štěstí léta pozakryjí,
ztučnělé růže smetete v prach,

celou tu pompu, štukatury,
ples krasavic, noc beze slov,
krepdešín, dřív než padnou chmury,
než zahrká vám lehký kov,

břemena, listí, zkyslé víno,
cár geránií za ploty -
co potom jsi, mdlá měkkotino,
čím tomu v duši čelíš ty?

J E N D V Ě V Ě C I

Tolika světy jsem prošel,
skrz já, ty, my, skrz pláč,
vše ale hatilo se
na věčném ptaní: nač?

Otázka přímo dětská.
Pozdě jsi poznal její dno:
ať rád, ať vášeň všecka,
jen jedna věc vše přečká:
Ty musíš. To je ti určeno.

Sníh, růže, moře a mrak,
co rozkvetlo, to musí ztlít,
jsou jen dvě věci: prázdno a pak
sám sebe vyslovit.

T R I S T E S S E

Stíny se plouží nejen v šerých hájích,
lán asfodelů před nimi je rozprostřen,
putují mezi námi a jsou v jinotajích
tvých objetí, když kolébá tě sen.

Co je to maso - z růží je a z trnů,
co jsou to ňadra - vrásky, samet, žár,
co vlasy, ramena - och, slastí trnu
v těch důleších - zrak je zralý na požár:

Kdysi: to člověk plno blízkých znával.
Když nelaskáš už tuto minulost,
nenaslouchej jí: tichá nebo řvavá
zaklínání si jednou řeknou: dost.

Pak listopad, samotu smutek kypří,
hrob nebo hůl sloužící ochrnutému -
nebesa nežehnají, jenom cypříš
se tyčí tu a rozhrnuje tmou.

K V Ě T I N Y

Jezero, šedivou krví
podzimu zcela otrávené,
nakazilo i mne.

Zkormouceně přijal břeh,
zbaven štěstí, posypán listím,
mé kroky jak hlínu hrobů.

Pak park a v něm záhon:
zavalil květinami celou tu bídu,
jezero, mračna, víchr na zahradě,

a křičel: Jsem naprosto nezničitelný!
Ožehnu smrti její chladný ksicht.
Jak všechno rudé, žárné, plamenné
se kurví z mých stehů!
Nazdar!

LOUČENÍ

Plníš mě tak jako krev čerstvou ránu
a cestou stružky stékáš do dolin,
širíš se jako noc než dojde k ránu,
kdy louku zbarví rozsochatý stín,
kvetěš jak růže, zahrad je však málo,
samoto stárnutí - vše stále níž - ,
živote navíc, když se sny nám lámou,
příliš se trápit, vědět přespříliš.

Odcizen záhy bludu skutečností,
odpíraje si rychle daný svět
i klamem jednotlivin znaven dosti,
když žádná nechce k jáství náležet;
teď z prahlubin, nedotknutelných nyní,
nezraditelných slovem, znamením,
musíš jít dolů, mlčenlivý, stinný,
k noci a smutku, k pozdním růžím svým.

Ještě se vídáš ve slávě své fámy? - :
tos přece byl - ach, jak ses zapomněl!
Byl to tvůj obraz? Hýřils otázkami?
Tvé slovo, svit tvých nebes, mělš je? Měl!
Mé slovo, svit mých nebes - běsné, sněné,
mé slovo, svit mých nebes, samé Ne -
Kdo prožil to, na sebe zapomene
a starých časů již se nedotkne.

Z posledních dnů: zár, prostory jak dómy,
k cíli v dálce tě žene voda prý,
veliké světlo halí staré stromy
a ze stínů si tvoří odraz hry,
bez plodů, bez koruny z klasobraní
den ani žní se neptal na jméno -
hraje svou hru, cítí svůj svit a aniž
se rozpomíná - vše je řečeno.

Malá astra

Na stůl nám dali utopeného rozvážče piva.
Kdosi mu vpáčil mezi zuby
astru: byla světle fialová.
Když jsem dlouhým nožem
pod kůží
směrem od hrudníku
vyřezával jazyk a patro,
zřejmě jsem se dotknul té květiny
a sklouzla do mozku, který ležel vedle.
Přibalil jsem mu ji do hrudní dutiny
mezi dřevitou vlnu,
když ho zašivali.
Napij se dosyta ve své váze!
Spi sladce,
malá astro!

PAK -

Jak mladou kdysi znali jsme tě, tváři,
z níž slíbali jsme slzy, třpyt i jas,
náhle tě skreslil první příznak stáří:
raného kouzla - žijíc - pozbylas.

Luk kdysi, jemuž všechno poštěstí se,
šíp rudě opeřený v terči tkví,
zvonkohra notující všechny písně:
- "Jiskřivá číse" - "Luční tajemství" -

Znamením dalším tvář se rozechvěla,
v podčeří hlídkuje už, temný mrak,
poslední hodina, tak osamělá -
tu luznou tvář noc zastře pak.

R Ů Ž E

Když růže, marná sláva,
z kerů či ve vázách
započnou opadávat,
i slzy padnou, ach.

Sen o trvání hodin,
o střídě začátků a změn,
sen - před žalem, jímž se brodím:
růže jsou dány vplen.

Blud, přelud o vzkříšení,
o růstu nastokrát,
blud - před pádem, před mlčením:
když skončen růží pád.

NE , Ž Á D N Ý S M U T E K

Na tomhle lůžku, téměř postýlce, umřela
Droste-Hülshoffová
(lze spatřit v jejím muzeu v Meersburgu),
na téhle pohovce Hölderlin ve věži truhlářově,
Rilke, George asi ve švýcarských nemocnicích,
ve Výmaru spočívaly veliké černé oči
Nietzschovy na bílém polštáři
až do posledka -
všecko teď harampádí anebo dávno pryč,
neurčitelné, nepodstatné
ve věčném bezbolestném rozpadu.

Nosíme v sobě zárodky všech bohů,
gen smrti i gen rozkoše -
kdo oddělil je: slova od věcí,
kdo smísil je: tu trýzeň a to lože,
na němž se končí, dřevo s proudy slz,
ubohý domov na tak krátký čas.

Ne, žádný smutek. Příliš, příliš daleko
je lože, daleko jsou slzy,
už žádné Ne a žádné Ano,
tělesná bolest, narození, víra,
nic nežli bezejmenné vlnobití,
nadzemský zákmit, pohyb ve spánku,
pohnuté lože, slzy -
jdi už spát!